

20.12.2012

Talvivaaran alapuolisten vesistöjen tila vuoden 2012 joulukuussa

Talvivaaran kaivosalueella marraskuun alussa sattuneesta kipsisakka-altaan vuodosta aiheutui poikkeuksellisen suuri ja monia eri aineita sisältävä jätevesipäästö. Massiivisista torjuntatöistä huolimatta osa kipsisakka-altaasta vuotaneesta vedestä jouduttiin päästämään kaivosalueen ulkopuolelle ja alapuolisille vesistöreiteille. Happamia vuotovesiä neutraloitiin kalkilla ja lipeällä metallien saostamiseksi ja leviämisalueen rajaamiseksi mahdollisimman lähelle kaivosta.

Suomen ympäristökeskus tiedotti useaan otteeseen marraskuun aikana kipsisakka-altaan sisältämien aineiden leviämisestä ja mahdollisista vesistövaikutuksista. Viimeisimmässä tiedotteessa 28.11.2012 haitallisten aineiden pitoisuuksien todettiin pienentyneen lähijoissa merkittävästi. Samassa yhteydessä haitallisten aineiden kulkeutumisen todettiin pysähtyneen pääasiallisesti lähijärvien, Kivijärven ja Kalliojärven syvänteisiin.

Viimeisimpien, joulukuun alun analyysitulosten perusteella näyttää siltä, että kipsisakka-altaan vuodosta peräisin olevien aineiden pitoisuudet vesistöissä ovat säilyneet pääosin ennallaan. Sekä eteläisellä purkureitillä Kivijoessa Laakajärven yläpuolella että pohjoisella purkureitillä Tuhkajoessa Jormasjärven yläpuolella ainepitoisuudet ovat ennen kipsisakka-altaan vuotoa vallinneella tasolla. Sen sijaan välittömästi Talvivaaran kaivoksen eteläpuolella erityisesti Ylä-Lumijärvessä ainepitoisuudet ovat olleet vielä joulukuun alussa poikkeuksellisen suuria, päällimmäisessä vesikerroksessa jopa suurempia kuin kertaakaan kipsisakka-altaan vuodon aikana. Samalla vesistöreitillä alempana Lumijoessa ainepitoisuudet ovat kuitenkin pysyneet selvästi pienempinä allasvuodon aikaisiin verrattuna. Jotkut ainepitoisuudet (nikkeli 248 mikrogrammaa litrassa ($\mu\text{g/l}$), uraani 3,8 $\mu\text{g/l}$, sinkki 110 $\mu\text{g/l}$, alumiini 860 $\mu\text{g/l}$ ja mangaani 26 700 $\mu\text{g/l}$) ovat silti yhä suurempia kuin ennen altaan vuotoa.

Kivijärvestä olevien lokakuisten analyysitulosten perusteella on viitteitä, että viime syksyn täyskierto kykeni sekoittamaan Kivijärven vesimassaa aiempaa syvemmälle ja samalla laimentamaan alusveden kertyneiden suolojen määrää. Sitten kipsisakka-altaan vuodon seurauksena Kivijärven alusveden ainepitoisuudet ovat kasvaneet eräiltä osin (mm. nikkeli, alumiini, rauta, mangaani ja rikki) tuntuvasti. Tämän vaikutus kevättäyskierron toteutumiseen nähdään ensi keväänä.

Talvivaaran kaivoksen jätevedet eivät ole vaikuttaneet Nuasjärven tilaan. Jormasjärvessä ja Laakajärvessä vesi oli lokakuussa syystäyskierron jäljiltä tasalaatuista pinnasta pohjaan. Viimeisimpien Laakajärvestä ja Jormasjärvestä olevien marraskuun lopun analyysitulosten mukaan järvien tila ei ole oleellisesti muuttunut syksyn aikana.

Talvivaaran kaivosyhtiö aloitti marraskuun puolivälissä Kuusilampeen varastoitujen kaivosalueen kuivatusvesien johtamisen Härkäpuron kautta Kolmisoppijärveen. Kuusilampeen varastoidut vedet ovat kalkilla neutraloituja ja ne täyttävät ympäristöluvassa vesistöön johdettavilta vesiltä edellytetyt

ehdot. Härkäpurossa vesiä on kalkittu vielä lisää. Kalkitsemisella metallit saadaan saostumaan ennen vesien johtamista kaivosalueen ulkopuolelle. Ajoittain veden pH on kohonnut Härkäpurossa kalkitsemisen seurauksena haitallisen emäksiseksi. Mitä emäksisempää vesi on, sitä tehokkaammin siinä olevat metallit kuitenkin saostuvat. Kuusilammesta johdettavien vesien laatua tarkkaillaan sekä Härkäpurosta että Kuusijoen suulta.

Talvivaaran kaivosyhtiö sekä sen valitsema konsultti ovat laatineet kipsisakka-altaan vuoden seurantaan varten vuoden 2013 helmikuun loppuun saakka voimassa olevan lisätarkkailusuunnitelman, jonka mukaisesti vesistövaikutuksia seurataan tehostetusti muun tarkkailun ohessa. Kainuun ja Pohjois-Savon ELY-keskukset täydentävät tarkkailua myös omilla seurannoillaan.

Lisätietoja: Kainuun ELY-keskus,
ylitarkastaja Kimmo Virtanen, puh. 0295 023 899, kimmo.virtanen@ely-keskus.fi